

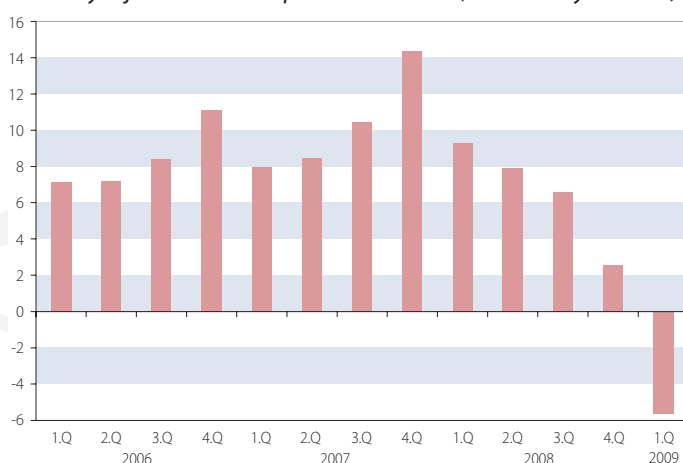

Vývoj reálnej ekonomiky v 1. štvrťroku 2009

Viera Kollárová, Helena Solčánska
Národná banka Slovenska

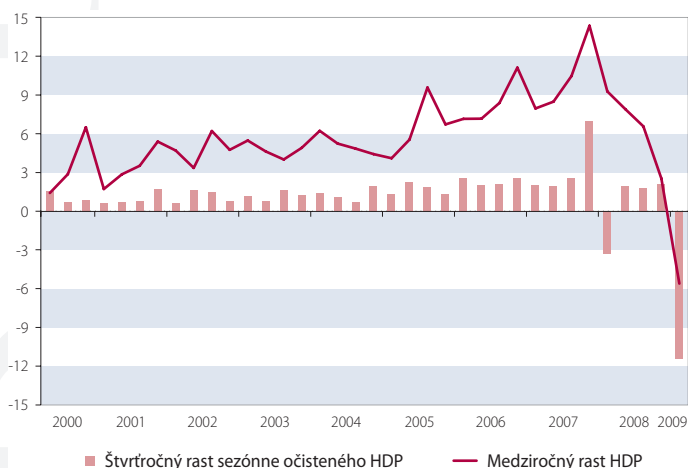
V 1. štvrťroku 2009 došlo k výraznému spomaleniu ukazovateľov makroekonomického vývoja SR. Vývoj HDP bol ovplyvnený klesajúcim globálnym dopytom, ktorý vyústil do poklesu zahraničného a následne aj domáceho dopytu. Tento efekt sa v 1. štvrťroku 2009 prejavil aj v ukazovateľoch trhu práce, kde došlo k spomaleniu rastu miezd a miernemu poklesu zamestnanosti. Nominálne odmeny na zamestnanca by mali v najbližšom období zaznamenať výraznejšie spomalenie sprevádzané poklesom zamestnanosti. Vo vývoji HDP očakávame stabilizáciu, resp. mierne oživenie na nízkych úrovniach. Z hľadiska jeho komponentov predpokladáme miernejší pokles konečnej spotreby domácností v súvislosti so zavedením šrotovného na predaj automobilov, pokles investičnej aktivity a pokračovanie poklesu zahraničného dopytu.

Graf 1 Vývoj reálneho HDP podľa štvrťrokov (medziročný rast v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 2 Vývoj medzikvartálnych a medziročných dynamík HDP (v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Hrubý domáci produkt (HDP) v 1. štvrťroku 2009 podľa revidovaných údajov Štatistického úradu SR medziročne poklesol o 5,6% v stálych cenách, v porovnaní s rastom o 2,5% v 4. štvrťroku 2008.

Z produkčného hľadiska súvisel vývoj HDP v 1. štvrťroku 2009 s poklesom pridanej hodnoty najmä v priemysle, obchode, stavebníctve a pôdohospodárstve a v plnej miere sa vo vývoji reálnej ekonomiky prejavil vplyv prepadu svetovej ekonomiky, ako aj negatívne očakávania spotrebiteľov, a to aj napriek rastu reálnych miezd a nepatrnému zníženiu zamestnanosti.

Nominálny objem vytvoreného HDP v 1. štvrťroku 2009 predstavoval 14,6 mld. €, čo bolo o 6,1% menej ako pred rokom.

V rámci zverejňovania štvrťročných údajov ŠÚ SR publikuje tiež sezónne očistené údaje za väčšinu makroekonomických ukazovateľov. Na základe týchto údajov je možné vypočítať medzikvartálne zmeny, ktoré výstižnejšie odrážajú smerovanie vývoja ekonomiky v jednotlivých štvrťrokoch (keďže oproti medziročným zmenám neočistených údajov neobsahujú bázické efekty) a dokázu tak, napríklad v tomto roku, presne identifikovať, kedy ekonomika dosiahla svoje dno. Rizikom však je kvalita sezónneho očistenia, ktorá závisí od metódy očistenia a parametrov zvoleného modelu.

Zo sezónne očistených údajov vyplýva, že HDP poklesol v 1. štvrťroku 2009 o 11,4% oproti 4. štvrťroku 2008. K tomuto poklesu prispelo zníženie tak domáceho dopytu (-2,8%), ako aj zahraničného dopytu (-16,1%).

V nasledujúcich štvrťrokoch neočakávame ďalší prepád HDP, naopak, ekonomika by mala postupne mierne rásť, pričom vplyvom jednorazových efektov (dobehtnutie stratenej produkcie v dôsledku plynovej krízy v 1. štvrťroku, zavede-

nie šrotovného, obnovenie dôvery spotrebiteľov, začiatok realizácie PPP projektov) predpokladáme priaznivý medzikvartálny vývoj v 2. štvrťroku 2009. V dôsledku výrazného prepadu ekonomiky začiatkom roka a len mierneho rastu v nasledujúcich štvrťrokoch očakávame, že HDP poklesne o 4,2% v tomto roku. Vzhľadom na neistoty vo vývoji zahraničného dopytu, ako aj riziká, že po poklese v prvom štvrťroku nedôjde k obnove dôvery, pomínie efekt šrotovného a PPP projekty sa nebudú realizovať v predpokladanom rozsahu, môže dôjsť v roku 2009 k ešte výraznejšiemu poklesu ekonomiky.

DOPYT

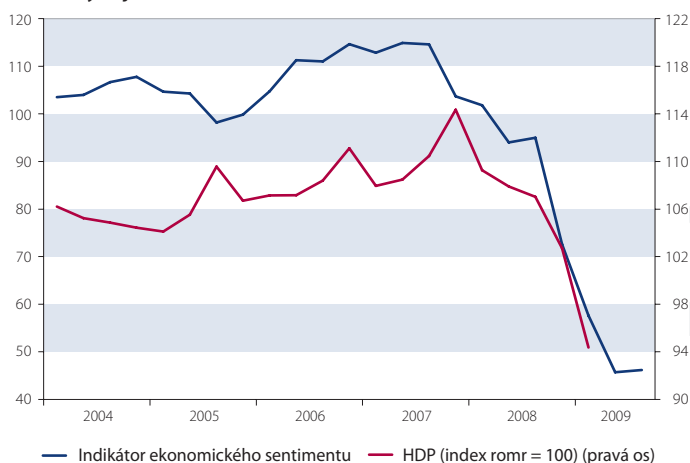
Štruktúra ekonomického rastu v 1. štvrťroku 2009 bola na strane použitia ovplyvnená poklesom domáceho dopytu¹ a tiež poklesom zahraničného dopytu. Z jednotlivých komponentov domáceho dopytu pôsobila mierne prorastovo iba konečná spotreba verejnej správy.

Domáci dopyt poklesol v 1. štvrťroku 2009 o 4,6% v stálych cenách. Spotrebná zložka domáceho dopytu sa medziročne znížila o 0,7%, čo znamenalo pokles dynamiky o 4,7 percentuálneho bodu oproti 4. štvrťroku 2008. Tento vývoj bol ovplyvnený poklesom najmä spotrebných výdavkov domácností. Konečná spotreba verejnej správy zaznamenala spomalenie rastu.

Okrem spotrebnej zložky bol HDP v 1. štvrťroku 2009 negatívne ovplyvnený aj poklesom investícií takmer vo všetkých kategóriách produkcie, čo je logickým dôsledkom prepadu dopytu a produkcie. Medziročný rast zaznamenali iba investície do budov na bývanie, ktorých objem sa zvýšil o 5,3%. Z hľadiska jednotlivých sektorov prispeli k poklesu investícií najmä nefinančné korporácie, verejná správa a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam. Prorastovo pôsobili investície v sektore finančných korporácií a domácností.

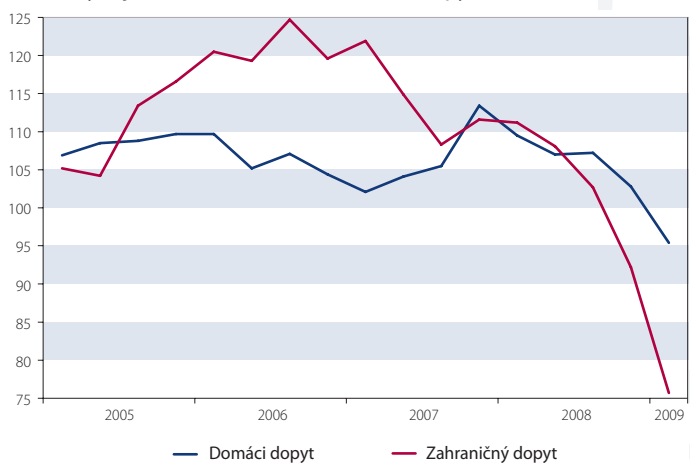
K poklesu HDP začiatkom roka prispel aj pokles zásob v dôsledku znižovania výroby v podnikoch, čo súviselo s predajom výrobkov zo skladov a so spotrebou existujúcich materiálových zásob.

Graf 3 Vývoj indikátora ekonomického sentimentu a HDP

Zdroj: ŠÚ SR, Európska komisia.

Graf 4 Vývoj domáceho a zahraničného dopytu (index romr = 100)

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Výdavky na konečnú spotrebu za 1. štvrťrok 2009 medziročne poklesli o 1,2% v stálych cenách (predchádzajúci štvrťrok nárast o 4,7%). Spomalenie rastu miezd a mierny pokles zamest-

Tab. 1 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa použitia (index romr = 100, stále ceny)

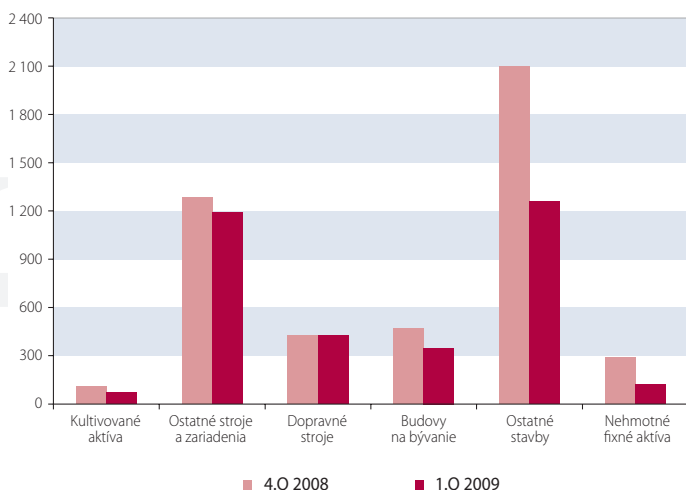
Ukazovateľ	2008				Rok	2009 1.Q
	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q		
Hrubý domáci produkt	109,3	107,9	106,6	102,5	106,4	94,4
Domáci dopyt	109,4	106,9	107,0	102,9	106,4	95,4
Konečná spotreba	106,6	106,5	105,8	104,0	105,7	99,3
Konečná spotreba domácností	108,4	105,7	106,0	104,7	106,1	98,8
Konečná spotreba verejnej správy	100,7	109,6	105,3	102,3	104,3	101,2
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	101,9	101,0	100,4	102,2	101,4	99,8
Tvorba hrubého fixného kapitálu	107,5	111,8	107,3	101,4	106,8	95,9
Vývoz výrobkov a služieb	111,2	108,1	102,7	92,2	103,2	75,7
Dovoz výrobkov a služieb	110,6	107,7	103,6	93,3	103,3	77,4

Zdroj: ŠÚ SR.

¹ Súčet konečnej spotreby domácností, konečnej spotreby verejnej správy, konečnej spotreby neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam a tvorby hrubého kapitálu.

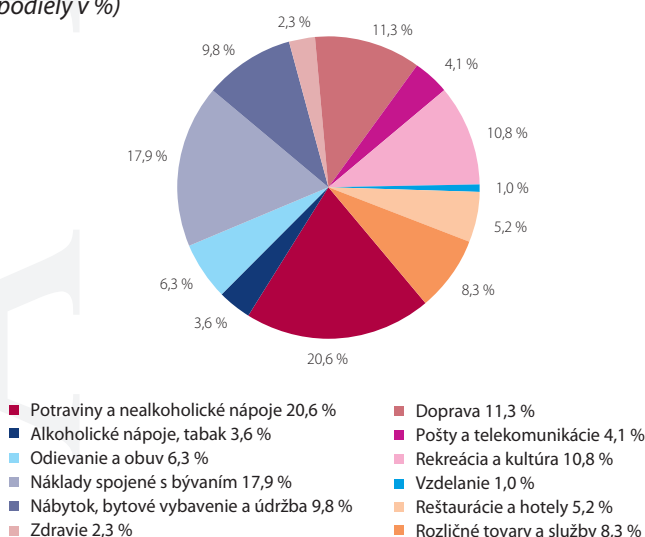

Graf 5 Členenie tvorby hrubého fixného kapitálu z hľadiska produkcie (mil. EUR)

Zdroj: ŠÚ SR.

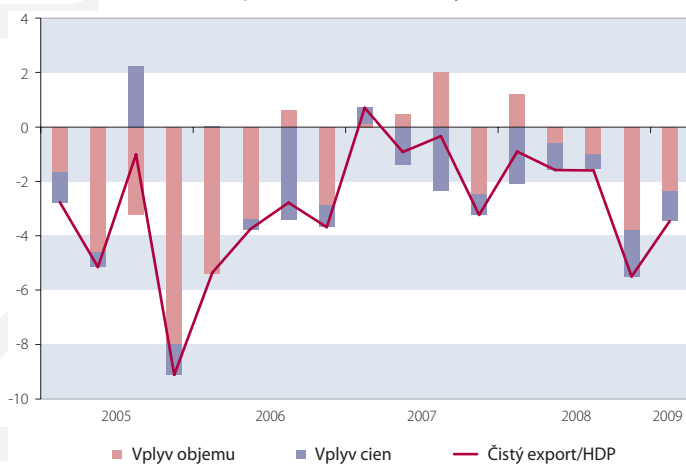
Graf 6 Štruktúra konečnej spotreby domácností v 1. štvrťroku 2009 (podieli v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

Poznámka: Jednotlivé položky konečnej spotreby nie sú aditívne.

Graf 8 Podiel čistého exportu na HDP v bežných cenách (v %)

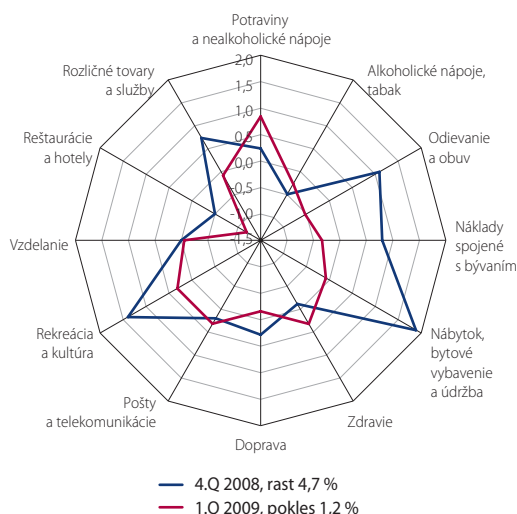
Zdroj: Výpočty NBS na základe údajov ŠÚ SR.

nanosti mali len malý vplyv na vývoj spotreby. Hlavným dôvodom jej poklesu bolo zníženie dôvery obyvateľstva v čase hospodárskej krízy, čo sa prejavilo v náraste úspor na úkor spotreby. Pokles súkromnej spotreby súvisel aj s poklesom spotrebiteľských a ostatných úverov domácnostiam v prvých mesiacoch roka. Mierny nárast bol zaznamenaný najmä pri úveroch na nehnuteľnosti, vplyvom čoho zadlženosť domácností (vyjadrená ako podiel úverov domácnostiam na ich konečnej spotrebe) v 1. štvrťroku mierne vzrástla.

Nielen v rámci spotrebnej časti, ale aj v rámci celkového vývoja HDP z ponukovej stránky zaznamenala rast iba spotreba vlády (1,2% v stálych cenách), čo bolo ovplyvnené najmä rastom odmen zamestnancov.

V rámci konečnej spotreby domácností, z hľadiska jednotlivých skupín spotrebných výdavkov v stálych cenách, v 1. štvrťroku 2009 prispeli k poklesu celkovej spotreby domácností najmä vý-

Graf 7 Príspevky jednotlivých skupín spotrebných výdavkov k rastu konečnej spotreby domácností

Zdroj: Výpočty NBS na základe údajov ŠÚ SR.

Poznámka: Jednotlivé položky konečnej spotreby nie sú aditívne.

davky na reštaurácie a hotely a odievanie a obuv. Naďalej prorastovo pôsobili výdavky domácností na potraviny a nealkoholické nápoje. Z hľadiska podielu najväčšiu časť spotreby tvorili, rovnako ako v 4. štvrťroku 2008, výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje (20,6%) a výdavky spojené s bývaním (17,9%).

Vývoz i dovoz výrobkov a služieb v bežných cenách zaznamenali medziročný pokles o 28,3%, resp. 25,4%. Nominálny čistý vývoz sa v porovnaní so 4. štvrťkom 2008 zlepšil približne o 450 mil. € a dosiahol deficit 507 mil. €. Hlavným dôvodom poklesu vývozu bolo zníženie svetového dopytu v dôsledku globálnej ekonomickej krízy. Vzhľadom na dovoznú náročnosť exportu sa tento prepád premietol aj v dovoze výrobkov a služieb, ktorý bol navyše ovplyvnený aj nižším dovozom materiálu v súvislosti so spotrebou už existujú-

Tab. 2 Príspevky ceny a objemu k vývoju vývozu a dovozu (percentuálne body)

Ukazovateľ	1.Q 08	2.Q 08	3.Q 08	4.Q 08	2008	1.Q 09
	1.Q 07	2.Q 07	3.Q 07	4.Q 07	2007	1.Q 08
Vývoz výrobkov a služieb (medziročný rast v %, bežné ceny)	14,6	11,4	4,5	-10,1	4,6	-28,3
Príspevok objemu	11,2	8,1	2,7	-7,8	3,2	-24,3
Príspevok ceny	3,3	3,2	1,8	-2,3	1,4	-4,0
Dovoz výrobkov a služieb (medziročný rast v %, bežné ceny)	16,6	12,2	6,2	-6,9	6,4	-25,4
Príspevok objemu	10,6	7,7	3,6	-6,7	3,3	-22,6
Príspevok ceny	6,0	4,5	2,6	-0,2	3,1	-2,8
Podiel čistého exportu na HDP (podiel v %, bežné ceny)	-0,9	-1,6	-1,6	-5,5	-2,4	-3,5
Príspevok objemu	1,2	-0,6	-1,0	-3,8	-1,1	-2,4
Príspevok ceny	-2,1	-1,0	-0,5	-1,7	-1,3	-1,1
Terms of trade (index)	97,7	98,9	99,3	97,7	98,4	98,3

Zdroj: Výpočty NBS na základe údajov ŠÚ SR.

Poznámky: Prepočítané z hodnôt HDP v mil. Sk, príspevok dovozu výrobkov a služieb znižuje čistý export a HDP, odchýlky v medzisúčtoch sú v dôsledku zaokrúhľovania. Terms of trade sú počítané z medziročných zmien deflátorov vývozu a dovozu výrobkov a služieb.

cích skladových zásob, pozastavením výroby začiatkom roka a nižšími investičnými dovozmi.

Čistý vývoz v stálych cenách, po zohľadnení vývoja cien na zahraničných trhoch, dosiahol v 1. štvrtroku 2009 prebytok v objeme 194 mil. € (v predchádzajúcom štvrtroku deficit 202 mil. €).

Vývoj importných cien v zahraničnom obchode vyjadrený deflátorom dovozu výrobkov a služieb súvisel predovšetkým s vývojom cien energetických surovín. Importné ceny medziročne poklesli o 3,7 % a exportné ceny o 5,3 %. V 1. štvrtroku 2009 tak došlo k zhoršeniu výmenných relácií.

Exportná výkonnosť slovenskej ekonomiky sa v 1. štvrtroku 2009 v porovnaní s predchádzajúcim štvrtkom znížila o 5,9 percentuálneho bodu, keď podiel vývozov výrobkov a služieb na HDP v bežných cenách dosiahol 69,4 %. Súčasne došlo aj k poklesu dovoznej náročnosti o 7,9 percentuálneho bodu na úroveň 72,9 %. Otvorenosť slovenskej ekonomiky, meraná podielom vývozu a dovozu výrobkov a služieb na nominálnom HDP, sa oproti predchádzajúcemu obdobiu znížila o 13,8 percentuálneho bodu a dosiahla 146,3 %.

PONUKA

Tvorba HDP v 1. štvrtroku 2009 súvisela s vývojom pridanej hodnoty, ktorá poklesla medziročne

Graf 9 Vývoj exportnej výkonnosti a dovejnej náročnosti (v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

o 7,5 % v stálych cenách (v 4. štvrtroku 2009 rast o 3,6 %). Čisté dane, ktoré zahŕňajú daň z pridanej hodnoty, spotrebnú daň a daň z dovozu po očistení od subvencií vzrástli o 14,9 % (pred štvrtkom pokles o 6,3 %). Tento nárast súvisel s rastom spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov v dôsledku predzásobenia sa týmito výrobka-

Tab. 3 Tvorba hrubého domáceho produktu a jeho zložiek (index romr = 100, stále ceny)

	2008				Rok	2009
	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q		1.Q
Hrubá produkcia	108,3	109,9	105,2	101,4	106,0	85,8
Medzispotreba	107,3	110,8	103,9	100,1	105,3	81,8
Pridaná hodnota	110,2	108,6	106,9	103,6	107,2	92,5
Čisté dane z produktov ¹⁾	99,9	101,7	103,7	93,7	99,4	114,9

Zdroj: ŠÚ SR.

1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu, mínus subvencie.

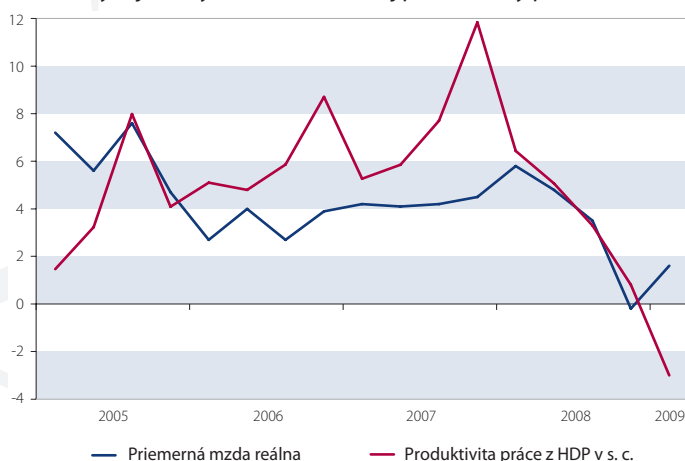
Tab. 4 Vývoj hrubého domáceho produktu podľa odvetví (index romr = 100, stále ceny)

Odvetvie ekonomickej činnosti	1.Q 08 1.Q 07	2.Q 08 2.Q 07	3.Q 08 3.Q 07	4.Q 08 4.Q 07	2008 2007	1.Q 09 1.Q 08
HDP	109,3	107,9	106,6	102,5	106,4	94,4
v tom:						
Pôdohospodárstvo	106,4	97,1	106,0	113,9	106,6	77,3
Priemysel	111,4	106,9	90,7	79,8	96,3	84,9
Stavebníctvo	107,3	106,6	108,7	129,3	114,0	88,2
Obchod, hotely a reštaurácie a doprava	116,2	113,6	119,4	118,8	117,0	86,2
Finančné sprostredkovanie a nehnuteľnosti	105,5	107,2	116,8	111,6	110,5	106,5
Verejná správa, školstvo, zdra- votníctvo a ostatné spoločnosti, sociálne a osobné služby	106,3	108	107,8	104,8	106,7	108,3
Čisté dane z produktov ¹⁾	99,9	101,7	103,7	93,7	99,4	114,9

Zdroj: ŠÚ SR.

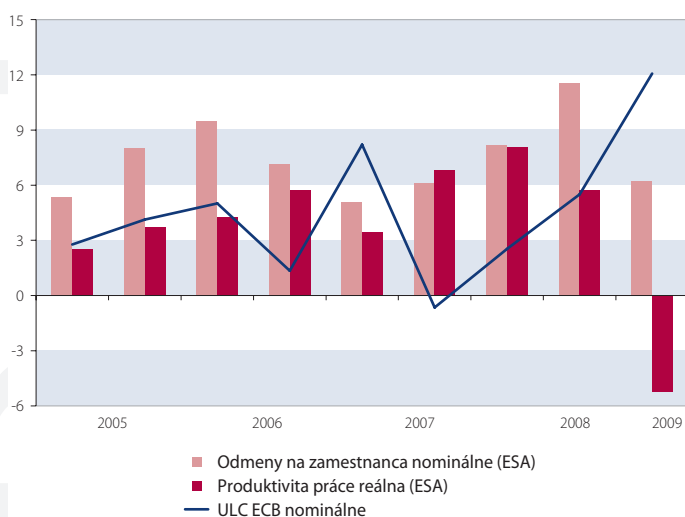
1) Daň z pridanej hodnoty, spotrebná daň, daň z dovozu, mínus subvencie.

Graf 10 Vývoj reálnych miezd a reálnej produktivity práce (v %)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

Graf 11 Jednotkové náklady práce a ich komponenty v metodike ECB (v %)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

mi pred začiatkom pôsobnosti zvýšenej sadzby dane.

Výrazný pokles hrubej produkcie (-14,2%) v prvom štvrťroku korešpondoval s vývojom indexu priemyselnej produkcie, ktorý poklesol najviac za celé sledované obdobie. Z hľadiska tvorby HDP bol tento pokles čiastočne kompenzovaný ešte výraznejším znížením medzispotreby (-18,2%), v ktorej sa prejavilo efektívne znižovanie nákladov podnikov v čase krízy.

K poklesu pridanej hodnoty prispeli takmer všetky odvetvia okrem finančného sprostredkovania a verejných služieb. Najvýraznejší pokles zaznamenali pôdohospodárstvo (-22,7%), priemysel (-15,1%), obchod, hotely a reštaurácie a doprava (-13,8%) a stavebníctvo (-11,8%).

MZDY, PRODUKTIVITA PRÁCE

Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca hospodárstva SR v 1. štvrťroku 2009 medziročne vzrástla o 4,7 % na 710,5 €, oproti predchádzajúcemu štvrťroku zaznamenala mierne zrýchlenie o 0,1 percentuálneho bodu. Dynamika reálnej mzdy v 1. štvrťroku 2009 vzrástla o 1,6 %.

Najvyšší rast nominálnej mzdy v 1. štvrťroku 2009 zaznamenali verejná správa, obrana a sociálne zabezpečenie (11,0%), odborné vedecké a technické činnosti (9,1%), umenie, zábava a rekreácia (8,0%), administratívne služby (7,9%), vzdelávanie (7,8%) a ostatné činnosti (7,4%). Na druhej strane úroveň priemernej nominálnej mzdy spred roka nedosiahli ubytovacie a stravovacie služby, činnosti v oblasti nehnuteľností, finančné a poisťovacie činnosti a poľnohospodárstvo.

V 1. štvrťroku 2009 produktivita práce v nominálnom, ako aj reálnom vyjadrení poklesla. Tento pokles súvisel s výrazným poklesom HDP v 1. štvrťroku 2009. Dynamika rastu reálnej produktivity práce zaostala za dynamikou reálnej mzdy o 4,6 percentuálneho bodu.

V 1. štvrťroku 2009 nominálne odmeny na za-

Tab. 5 Vývoj priemerných mesačných miezd a produktivity práce v hospodárstve SR (index romr = 100)

	2008					2009
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q	Rok	1. Q
Mzda nominálna (index)	110,0	109,5	108,8	104,6	108,1	104,7
Mzda reálna	105,8	104,8	103,5	99,8	103,3	101,6
Produktivita práce, b. c.	109,9	108,4	106,3	102,9	106,7	96,5
Produktivita práce, s. c.	106,4	105,1	103,2	100,8	103,7	97,0
Reálna produktivita práce – reálna mzda (p. b.)	0,6	0,3	-0,3	1,0	0,4	-4,6
CPI (priemer za obdobie)	104,0	104,5	105,1	104,8	104,6	103,1

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

Poznámka: Produktivita práce počítaná z údajov HDP a zamestnanosti podľa štvrtročného štatistického výkazníctva.

Tab. 6 Vývoj priemerných odmien na zamestnanca a produktivity práce v hospodárstve SR (metodika ESA 95) (index romr = 100)

	2008					2009
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q	Rok	1. Q
Odmieny na zamestnanca, nominálne	110,9	110,4	109,2	106,2	109,0	106,2
Odmieny na zamestnanca, reálne	106,5	105,2	104,3	102,4	104,4	102,7
Produktivita práce, b. c.	109,8	108,1	106,3	102,6	106,5	94,2
Produktivita práce, s. c.	106,3	104,8	103,2	100,4	103,5	94,7
Reálna produktivita práce – reálne odmeny na zamestnanca (p. b.)	-0,2	-0,4	-1,1	-2,0	-0,9	-8,0
ULC nominálne	104,4	105,3	105,8	105,8	105,2	112,1
Deflátor konečnej spotreby domácností	104,2	104,9	104,7	103,7	104,4	103,4

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

Poznámka: Produktivita práce počítaná z údajov HDP a zamestnanosti podľa metodiky ESA 95.

Tab. 7 Vývoj produktivity práce a odmien na zamestnanca v 1. štvrťroku 2009 (index romr = 100)

	Reálna produktivita práce	Reálne odmeny na zamestnanca
NH spolu	94,7	102,7
Pôdohospodárstvo a rybolov	90,8	100,7
Priemysel	92,3	100,9
Stavebníctvo	82,0	109,3
Obchod, hotely a reštaurácie a doprava	84,0	100,7
Finančné sprostredkovanie a nehnuteľnosti	101,2	104,0
Verejná správa, školstvo, zdravotníctvo a ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	106,3	103,7

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

mestnanca (metodika ESA 95) medziročne vzrástli o 6,2 % a v porovnaní s predchádzajúcim štvrťrokom sa ich dynamika nezmenila.

Produktivita práce, počítaná podľa metodiky ESA 95, na medziročnej báze poklesla v nominálnom vyjadrení o 5,8 %, v reálnom o 5,3 %. Reálna produktivita práce v odvetvovom členení, počítaná z údajov v ESA 95, zaznamenala v 1. štvrťroku 2009 okrem finančného sprostredkovania a verejného sektora pokles vo všetkých odvetviach. Mzdy sa okrem verejného sektora

nevyvíjali v súlade s produktivitou práce a majú tak priestor na ďalšie spomaľovanie, čo by malo v ďalších štvrťrokoch zmierniť rast jednotkových nákladov práce.

Jednotkové náklady práce, v metodike ECB (ULC_{ECB}) počítané ako pomer rastu nominálnych odmien na zamestnanca k rastu reálnej produktivity práce (HDP na celkovú zamestnanosť) z údajov v ESA 95, v 1. štvrťroku 2009 medziročne výrazne vzrástli o 12,1 % a v porovnaní so 4. štvrťrokom 2008 sa ich dynamika zrýchlila o 6,3 per-

centuálneho bodu, pričom rovnaký trend môžeme pozorovať aj v eurozóne. Dôvodom takéhoto vývoja je výrazný pokles reálnej produktivity práce v 1. štvrťroku 2009 (v rovnakom období minulého roka dosiahol rast reálnej produktivity práce 6,3 %) bez efektu na mzdový vývoj.

Vzhľadom na výrazný pokles počtu odpracovaných hodín v 1. štvrťroku 2009 nominálne odmeny prepočítané na odpracované hodiny medziročne vzrástli o 11,6 %, pri raste reálnej produktivity práce o 1,2 %.

PRÍJMY A VÝDAVKY DOMÁCNOSTÍ

Podľa údajov ŠÚ SR v 1. štvrťroku 2009 dosiahli bežné príjmy domácností 12,8 mld. € pri medziročnom nominálnom raste o 3,7 %. Oproti 4. štvrťroku 2008 sa ich dynamika spomalila o 8,2 percentuálneho bodu. V rámci bežných príjmov najrýchlejšiu dynamiku rastu dosiahli sociálne

dávky (11,0 %) a ostatné bežné transfery (6,0 %). Dôchodky z majetku medziročne poklesli o 7,3 %.

Bežné výdavky domácností (výdavky, ktoré platí obyvateľstvo iným sektorom a priamo ich nespotrebuje) medziročne vzrástli o 4,9 % a dosiahli 3,2 mld. €. V porovnaní s predchádzajúcim štvrťrokom sa ich dynamika spomalila o 6,5 percentuálneho bodu. Medziročný rast bežných výdavkov súvisel s rastom bežných daní z dôchodkov a majetku a sociálnych príspevkov. Dôchodky z majetku medziročne poklesli o 39,2 %.

Po úhrade bežných výdavkov z bežných príjmov zostal domácnostiam na ďalšie použitie hrubý disponibilný dôchodok vo výške 9,6 mld. €, ktorý medziročne vzrástol o 3,3 %. Z disponibilného dôchodku použili domácnosti na konečnú spotrebu 97,0 %, zvyšok smeroval do hrubých úspor, ktoré medziročne vzrástli o 21,6 %.

Tab. 8 Tvorba a použitie dôchodkov v sektore domácností (bežné ceny)

Položka	Mld. EUR		Index ¹⁾		Podiel v %	
	1.Q 2008	1.Q 2009	1.Q 08 1.Q 07	1.Q 08 1.Q 07	1.Q 2008	1.Q 2009
Odmeny zamestnancov (všetky sektory)	6,1	6,2	12,1	2,9	49,1	48,7
z toho: hrubé mzdy a platy	4,9	5,0	12,6	2,5	39,7	39,2
Hrubý zmiešaný dôchodok	3,6	3,7	10,8	2,1	29,4	28,9
Dôchodky z majetku – príjmové	0,3	0,3	-2,3	-7,3	2,7	2,4
Sociálne dávky	1,9	2,1	7,5	11,0	15,4	16,5
Ostatné bežné transfery – príjmové	0,4	0,4	7,4	6,0	3,3	3,4
Bežné príjmy spolu	12,3	12,8	10,4	3,7	100,0	100,0
Dôchodky z majetku – výdavkové	0,2	0,1	2,3	-39,2	6,8	3,9
Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	0,4	0,5	13,9	11,1	13,7	14,5
Sociálne príspevky	2,0	2,2	13,5	8,0	65,4	67,3
Ostatné bežné transfery – výdavkové	0,4	0,5	1,0	5,9	14,1	14,2
Bežné výdavky spolu	3,1	3,2	10,8	4,9	100,0	100,0
Hrubý disponibilný dôchodok	9,3	9,6	10,3	3,3	x	x
Úprava vyplývajúca zo zmien čistého majetku domácností v rezervách penzijných fondov	0,3	0,2	16,9	-4,9	x	x
Konečná spotreba domácností	9,1	9,3	12,9	2,2	x	x
Hrubé úspory domácností	0,4	0,5	-23,8	21,6	x	x

Zdroj: ŠÚ SR.

Poznámka: Z dôvodu metodickej zmeny sú údaje za dôchodky z majetku v 1. štvrťroku 2009 neporovnateľné.

1) Indexy sú počítané z hodnôt vyjadrených v mld. EUR.

Tab. 9 Vývoj hrubého disponibilného dôchodku (index romr = 100, bežné ceny)

	2008				Rok	2009 1. Q
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q		
Hrubý disponibilný dôchodok	110,3	112,7	112,3	112,1	111,9	103,3
Konečná spotreba domácností	112,9	110,9	111,1	108,5	110,8	102,2
Hrubé úspory domácností	76,2	126,9	133,5	136,9	122,3	121,6
Podiel hrubých úspor na hrubom disponibilnom dôchodku (%)	4,7	9,6	6,2	15,1	9,2	5,6

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

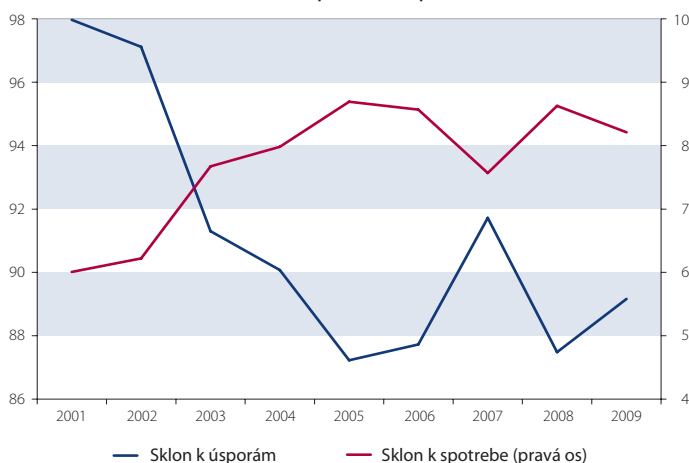
ZAMESTNANOSŤ, NEZAMESTNANOSŤ

Zamestnanosť v 1. štvrtroku 2009 zaznamenala pokles podľa všetkých troch metodík zisťovania. Podľa štatistického zisťovania medziročne poklesla o 2,7 %, podľa metodiky národných účtov (ESA 95) o 0,4 % a podľa výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) o 0,1 %. V rámci zamestnanosti podľa štatistického výkazníctva sa nachádzajú aj kratšie pracovné úväzky, a preto výraznejší pokles zamestnanosti v 1. štvrtroku 2009 v rámci tohto ukazovateľa môže indikovať prepúšťanie hlavne týchto zamestnancov. Z hľadiska štruktúry pracujúcich bol vývoj celkovej zamestnanosti (VZPS) v 1. štvrtroku 2009 ovplyvnený poklesom počtu zamestnancov o 1,9 %, pričom počet podnikateľov medziročne vzrástol o 13,3 %. V súvislosti s výrazným poklesom HDP ide o mierny pokles zamestnanosti z dôvodu snahy zamestnávateľov zachovať pracovné miesta a skôr obmedzovať výrobu a s ňou súvisiace znižovanie počtu odpracovaných hodín.

Pokles zamestnanosti v 1. štvrtroku 2009 bol z hľadiska odvetvového členenia (metodika ESA 95) ovplyvnený hlavne poklesom zamestnanosti v odvetviach priemyslu. Úroveň spred roka však nedosiahli ani poľnohospodárstvo a hotely a reštaurácie. Na druhej strane medziročne najviac vzrástla zamestnanosť v stavebníctve, nehnuteľnostiach a prenájme, doprave, skladovaní, poštách a telekomunikáciách, obchode a zdravotníctve.

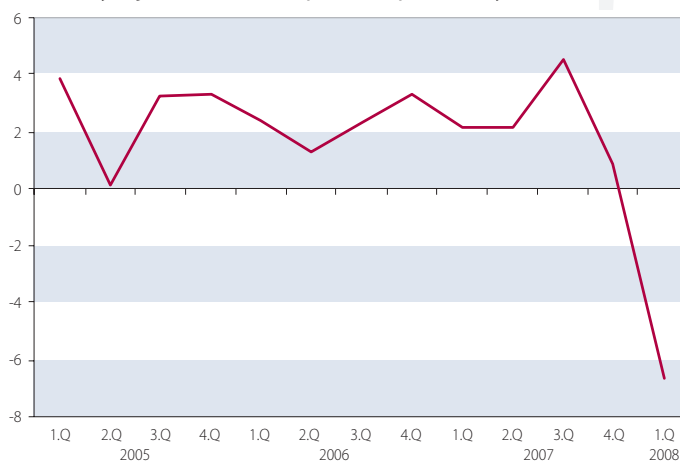
Podľa výberového zisťovania pracovných síl počet nezamestnaných v 1. štvrtroku 2009 medziročne vzrástol o 0,2 %. Rast počtu nezamestnaných sa premietol do miery nezamestnanosti, ktorá v 1. štvrtroku 2009 predstavovala 10,5 % a v porovnaní so 4. štvrtkom 2008 vzrástla o 1,8 percentuálneho bodu. Podľa evidencie úradov práce, sociálnych vecí a rodiny dosiahla miera nezamestnanosti v 1. štvrtroku 2008 v priemere

Graf 12 Sklon domácností k úsporám a spotrebe (v %)

Zdroj: ŠÚ SR, výpočty NBS.

Graf 13 Vývoj zamestnanosti podľa odpracovaných hodín (v %)

Zdroj: ŠÚ SR.

Tab. 10 Vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti (priemer za obdobie)

	2008				Rok	2009
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q		1. Q
Zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva						
tis. osôb	2 260,9	2 274,4	2 294,1	2 290,6	2 280,0	2 198,9
index romr = 100	102,7	102,7	103,2	101,7	102,6	97,3
Pracujúci podľa VZPS						
tis. osôb	2 391,3	2 404,8	2 472,9	2 466,0	2 433,8	2 388,2
index romr = 100	102,8	102,9	104,5	102,8	103,2	99,9
Zamestnanosť podľa ESA 95						
tis. osôb	2 207,7	2 226,9	2 262,6	2 251,0	2 237,1	2 199,9
index romr = 100	102,8	102,9	103,2	102,1	102,8	99,6
Nezamestnanosť podľa VZPS						
tis. osôb	280,5	270,8	244,1	234,4	257,5	281,0
index romr = 100	92,6	93,0	81,9	85,1	88,2	100,2
Miera nezamestnanosti podľa VZPS v %	10,5	10,1	9,0	8,7	9,6	10,5
Miera evidovanej nezamestnanosti v % ¹⁾	7,8	7,4	7,5	7,9	7,7	9,7

Zdroj: ŠÚ SR.

1) Výpočty NBS na základe mesačných údajov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Tab. 11 Vývoj zamestnanosti podľa odvetví (metodika ESA 95) (index romr = 100)

	2008					2009
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q	Rok	1. Q
Spolu	102,8	102,9	103,2	102,1	102,8	99,6
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo	100,8	101,4	101,0	99,9	100,8	85,1
Priemysel	103,2	102,6	101,7	98,8	101,6	92,0
Ťažba nerastných surovín	102,0	99,6	95,7	94,2	97,8	89,5
Priemyselná výroba	103,9	103,3	102,3	99,2	102,2	91,8
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	94,0	92,8	93,6	93,7	93,5	95,6
Stavebníctvo	105,9	106,4	109,1	109,6	107,8	107,6
Obchod	104,5	105,6	104,3	103,2	104,4	102,9
Hotely a reštaurácie	110,0	108,9	103,5	105,0	106,8	97,8
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	106,8	107,5	105,1	106,2	106,4	103,8
Finančné sprostredkovanie	104,1	103,6	103,9	104,3	104,0	102,3
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	103,0	102,8	109,0	104,9	104,9	105,8
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenia	99,5	100,5	101,0	101,8	100,7	101,4
Školstvo	97,7	98,1	100,5	99,7	99,0	101,8
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	96,4	97,1	99,1	99,6	98,1	102,7
Ostatné spoločenské služby	99,4	95,3	97,0	98,1	97,4	101,9

Zdroj: ŠÚ SR.

9,7 %, čo bolo o 2 percentuálne body viac ako v predchádzajúcom štvrťroku.

FINANČNÉ HOSPODÁRENIE

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR vytvorili nefinančné a finančné korporácie v 1. štvrťroku 2009 zisk v objeme 1 423 mil. €. Vytvorený zisk bol v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2008 nižší o 48,4 %. Nefinančné korporácie vykázali zisk 1 333 mil. € (pokles o 47,2 %) a finančné korporácie dosiahli zisk na úrovni 90 mil. € (pokles o 61,3 %).

Nižšia tvorba zisku nefinančných korporácií v 1. štvrťroku 2009 v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2008 súvisela v rozhodujúcej miere s výrazným poklesom tvorby zisku v priemyselnej výrobe, poklesom zisku vo veľkoobchode a maloobchode, v doprave a skladovaní a miernym poklesom zisku v dodávke elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu. V odvetví informácií a komunikácií

naopak zisk v 1. štvrťroku 2009 výrazne vzrástol v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2008.

Finančné korporácie dosiahli v 1. štvrťroku 2009 zisk 90 mil. € (v rovnakom období roku 2008 dosiahli zisk 235 mil. €). Na nižšom výslednom hospodárskom výsledku sa podieľal menší zisk komerčných finančných inštitúcií (138 mil. € v 1. štvrťroku 2009 v porovnaní s 200 mil. € v 1. štvrťroku 2008). Poistovacie korporácie zaznamenali stratu 25 mil. €, pričom v rovnakom období roku 2008 dosiahli zisk 38 mil. €. Ostatní finanční sprostredkovatelia zaznamenali prehlbenie záporného hospodárskeho výsledku (strata 21 mil. € v 1. štvrťroku 2009 v porovnaní so stratou 8 mil. € v rovnakom období roku 2008). NBS sa na výslednom hospodárskom výsledku finančných korporácií podieľala celkovou stratou 2 mil. € (v 1. štvrťroku 2008 zaznamenala kladný hospodársky výsledok v objeme 5 mil. €).

Tab. 12 Výsledky finančného hospodárenia (mil. EUR, bežné ceny)

Hospodársky výsledok (pred zdanením)	2008	1.Q 2008	1.Q 2009	Index 1.Q 2009 / 1.Q 2008
Nefinančné a finančné korporácie spolu	8 917	2 752	1 423	51,7
z toho: Nefinančné korporácie	9 485	2 517	1 333	53,0
Finančné korporácie	-568	235	90	38,3
v tom: NBS	-1 227	5	-2 ¹⁾	x
Finančné korporácie bez NBS	660	229	92	40,3

Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

1) Neauditovaný hospodársky výsledok.